

Suriye'de ABD Güçleri İle İnan Milisleri Arasındaki Gerginlik Ne Anlama Geliyor?

جسور للدراسات
JUSOOR ARAŞTIRMA MERKEZİ

Hazırlayan: Enes Şevah
Jusuur Araştırma Merkezi'nde Araştırma Görevlisi

Analiz Raporu

Ocak- 2022

Jusoor Araştırma Merkezi Ortadoęu bölgesinde, özellikle Suriye ile bağlantılı meselelerde, siyasi toplumsal ekonomi ve kanun alanlarında çalışmalar bilgiler ve araştırmalar yayınlayan, devletin çeşitli uzmanlık alanlarından karar sahiplerine, Yetkililere, kalkınma alanında çalışanlara bölge meseleleri ile ilgili dengeli kararlar almalarında onlara gerçekçi ve net verilere dayanan raporlar sunan bağımsız uzman kurumdur.

İçindekiler

1. İki taraf arasındaki saha ilişkilerinin doğası.....	4
2. 2022’nin başındaki karşılıklı gerginliğin ayrıntıları.....	7
1. İranlı milisler tarafından başlatılan gerginlik.....	7
2. ABD güçlerinin verdiği karşılık	8
3. İki taraf arasındaki gerginliğin sebepleri ve anlamları.....	9
1. İran milisleri tarafından başlatılan gerginliğin sebepleri ve anlamları:	9
2. ABD kuvvetleri tarafından başlatılan gerginliğin sebepleri ve anlamları:.....	10
4. İki taraf arasındaki gerginlik nereye gidecek?.....	10
Özet:.....	11

Giriş

Suriye'deki Uluslararası Koalisyonun üsleri 2021'in bitiminden sonra İran'a bağlı milisler tarafından gerçekleştirilen gözle görülür tehditle karşı karşıya. İki haftadan kısa bir süre içinde en az iki füze saldırısı gerçekleştirildi ve bu saldırılar etkisiz hale getirildi. Daha önceki tehditler sadece füze kullanımıyla sınırlı kalmayıp top mermisi, insansız hava araçları ve silahlı çatışma girişimlerini kapsıyordu. Bununla birlikte füze saldırıları, İranlı milislerin Irak'taki deneyimlerinde olduğu gibi Suriye'de en çok kullanacakları saldırı yöntemlerinden biri olacak.

Aslında Suriye, 2017 ve 2022 yılları iki taraf arasındaki saha gerginliğine şahit olmuştu. Bu gerginlikte en az 15 saldırı gerçekleşmişti. Bu saldırılar, Tenef, Koniko, El-Ömer ve El-Şeddadi sahalarındaki Uluslararası Koalisyonun üslerini hedef aldı.

İran'ın, ABD'nin Suriye'deki varlığına karşı sahada gerilimi tırmandırmaya yönelebileceğine inanmak için elimizde sebepler var. İki taraf arasındaki son saldırıyı, sonuçlarını, anlamlarını ve etkilerini ele alarak bunu daha doğru bir şekilde kavramak mümkündür.

1. İki taraf arasındaki saha ilişkilerinin doğası

İran bağlantılı milisler Suriye'nin doğusunda, Fırat Nehri'nin güney ve batısında yer alan ve yerel halkın "Şamiye" adını verdiği bölgelerde konuşlanırken Uluslararası Koalisyon güçlerine ait üsler yerel halkın el-Cezire adını verdiği Fırat'ın kuzey ve doğu bölgelerinde yer alıyor.

Ekim 2015'te Suriye'ye gelen ABD güçleri İran milislerinin petrol, gaz ve buğday gibi doğal kaynaklar açısından zengin Cezire bölgelerine yayılmasının veya erişmesinin önündeki en büyük engel olmuştur.

7 Şubat 2018'de İranlı milisler, Rus şirketi Wagner güçleri ile birlikte Cezire bölgesine ulaşma imkanını test etmeye çalıştı. Ancak Uluslararası Koalisyon, saldıran güçleri karşı angajman kurallarını hızla belirleyerek hava kuvvetleri ve topçu birlikleriyle ağır ateşle karşılık verdi. Bu da saldırı düzenleyen milislerin Deyrzor'un kuzeyindeki Koniko sahasının kontrolünü ele geçirmesine engel oldu ve 250'den fazla militanın öldürülmesine sebep oldu.

Bu olaydan sonra İranlı milisler, Uluslararası Koalisyon güçlerine karşı doğrudan silahlı angajmana çok daha az girmeye başladı. Bunun yerine

bubi tuzaklı insansız hava araçları ve kısa, orta menzilli füzelerle saldırı gibi diğer yöntemler kullanıldı.

Doğrudan kara çatışması yöntemi 2017 ile 2018 arasında sadece 3 kez kullanıldı. Bu çatışmaların amacı sadece Uluslararası Koalisyonun'un savunmasını ve hazırlığını test etmek değil aynı zamanda angajman kurallarını da öğrenmeye çalışmaktı. İranlı milisler tarafından kullanılan kuvvetlerin büyüklüğü ve savaş araçları bunu göstermektedir.

"Kudüs Gücü" komutanı Kasım Süleymani'nin 3 Ocak 2020'de ABD kuvvetleri tarafından düzenlenen hava saldırısında öldürülmesi Suriye'de iki taraf arasındaki saha ilişkisinde önemli bir olaydı. Bu olaydan sonra İranlı milisler, Uluslararası Koalisyonun Deyrzor ve Haseke'deki üslerine yönelik saldırılarını yoğunlaştırdı.

El-Ömer saha üssü en az 5 kez, Koniko saha üssü 4 kez, El-Şeddadi üssü bir kez ve Tenef üssü iki kez hedef alındı.

1 2017 18 Mayıs
Tenef Üssü

- 4 tank ve bazıları uçaksavar yüklü 12 kamyonadan oluşan askeri bir konvoyu hava saldırısı düzenlendi.
- Koalisyon uçaklarının, saldırıyı düzenleyen öncü grubu hedef alması sonucu 15 İranlı milis öldürüldü.

2 2018 7 Şubat
Koniko Gaz Sahası Üssü

- İranlı milisler ve Rus Wagner şirketi milislerinden oluşan 800 kişilik bir tabura bir hava saldırısı düzenlendi.
- Koalisyon güçlerine ait uçakların hava saldırısı düzenlemesi sonucu Wagner ve İranlı milislerden 250 kişi öldürüldü.

3 2018 22 Haziran
Tenef Üssü

- 70 İranlı milis, askeri araç ve silahlarından oluşan askeri konvoyu hava saldırısı düzenlendi.
- Koalisyon uçaklarının, saldırıyı düzenleyen öncü grubu hedef alması sonucu 10 İranlı milis öldürüldü.

4 2020 18 Ağustos
Koniko Gaz Sahası Üssü

- İran'da yerel olarak üretilen 3 Katyuşa füzesiyle saldırı düzenlendi.
- Can kaybı veya maddi hasar gerçekleşmedi.

12 2021 12 Ocak
Tenef

- Bir füze ile saldırı düzenlendi.
- Can kaybı veya maddi hasar gerçekleşmedi.

5 2021 28 Haziran
Ömer Petrol Sahası Üssü

- En az 20 füze ile topçu saldırısı düzenlendi.
- Sahada bulunan bazı araç ve evlerde maddi hasar meydana geldi.

6 2021 4 Temmuz
Ömer Petrol Sahası Üssü

- İki füze ile roket saldırısı.
- Füzelerin üssün batı kesiminde boş bir alana düşmesiyle herhangi bir can kaybı veya maddi hasar meydana gelmedi.

11 2021 9 Eylül
El-Şeddadi Üssü

- İki füze ile roket saldırısı.
- Bir füzenin üste bulunan "Araç Tamiri" binasına isabet etmesi sonucu maddi hasar meydana geldi.

8 2021 8 Temmuz
Koniko Sahası

- Bir füze ile saldırı düzenlendi.
- Can kaybı veya maddi hasar gerçekleşmedi.

4 2021 4 Temmuz
Ömer Petrol Sahası Üssü

- Bir füze ile saldırı düzenlendi.
- Can kaybı veya maddi hasar gerçekleşmedi.

7 2021 7 Temmuz
Ömer Petrol Sahası Üssü

- 3 bubi tuzaklı insansız hava aracıyla hava saldırısı düzenlendi.
- Saldıran uçakların hede erine ulaşmadan vurulması sonucu herhangi bir maddi hasar veya can kaybı meydana gelmedi.

8 2021 11 Temmuz
Koniko Gaz Sahası Üssü

- Bir füze ile saldırı düzenlendi.
- Can kaybı veya maddi hasar gerçekleşmedi.

9 2021 23 Ağustos
Ömer Petrol Sahası Üssü

- Bubi tuzaklı insansız hava aracıyla hava saldırısı düzenlendi.
- Koalisyona bağlı savaş uçağının saldırı uçağı düşürmesi sonucu herhangi bir can kaybı veya maddi hasar meydana gelmedi.

10 2021 31 Ağustos
Koniko Gaz Sahası Üssü

- 3 roket ile saldırı düzenlendi.
- Üsteki bir binada maddi hasar meydana geldi.

11 2021 9 Eylül
El-Şeddadi Üssü

- İki füze ile roket saldırısı.
- Bir füzenin üste bulunan "Araç Tamiri" binasına isabet etmesi sonucu maddi hasar meydana geldi.

12 2021 20 Ekim
Tenef Üssü

- 5 bubi tuzaklı insansız hava aracıyla hava saldırısı düzenlendi.
- Üste bulunan büfe, cami ve gıda deposunun isabet alması sonucu maddi hasar meydana geldi.

13 2021 31 Aralık
El-Şeddadi Üssü

- İran'da yerel olarak üretilen 3 Katyuşa füzesiyle saldırı düzenlendi.
- Üssün dış duvarında ve yakınındaki bir SDG noktasında maddi hasar meydana geldi.

14 2021 31 Aralık
Koniko Gaz Sahası Üssü

- İran'da yerel olarak üretilen 2 Katyuşa füzesiyle saldırı düzenlendi.
- Maddi hasar oluştu.

15 2022 5 Ocak
Ömer Petrol Sahası Üssü

- İran'da yerel olarak üretilen 8 Katyuşa füzesiyle saldırı düzenlendi.
- Maddi hasar oluştu.

İran'ın sadece örgütlü askeri milisleri değil Fırat'ın doğusunda faaliyet gösteren ve Uluslararası Koalisyon üslerinin yakınlarında roket ve top mermileriyle saldırılar düzenlemeye çalışan “Halk Direnişi” hücrelerini de kullandığı belirtiliyor.

Ekim 2021'de Suriye, Irak ve Ürdün arasındaki sınır üçgeninin yakınında bulunan Tenef üssü, Badiye'de İran milislerinin kontrol ettiği bölgelerden fırlatılan 5 bubi tuzaklı insanız hava aracıyla saldırıya uğradı. Bu saldırıdan bir hafta önce İran’a bağlı Suriye Müttefikleri Operasyon Odası, üslerinin hava saldırısına uğramasından sonra saldırı düzenlemekle tehdit etmişti. Operasyon odasının üslerine düzenlenen bu saldırının Tenef üssünün yakınlarından Tedmür (Palmira) ve T4 askeri havaalanına doğru kalkan İsrail uçakları tarafından düzenlendiği tahmin ediliyor.

İranlı milisler, Uluslararası Koalisyonun üslerini bomba yüklü İHA’lar ile en az 3 kez hedef alsa da Uluslararası Koalisyon, bu saldırılara yanıt verme hakkını 2022'nin başına kadar kullanmadı. Bu tarihle birlikte gerginlik, gözle görülür bir artış sergiledi.

2. 2022’nin Başındaki Yükselen Gerginliğin Ayrıntıları

1. İranlı Milisler Tarafından Başlatılan Gerginlik

Suriye'de iki taraf arasındaki gerginlik, 31 Aralık 2021 Cuma akşamı, 3 füzenin Haseke kentinin güneyinde Uluslararası Koalisyon güçlerinin konuşlandığı El-Şeddadi üssünün çevresini hedef almasıyla başladı. İki füze, üs çevresinde bulunan SDG güçlerinin konuşlandığı askeri noktanın yakınlarına düştü. Üçüncü füze ise dış duvarın yakınlarına düştü ve herhangi bir zarara neden olmadı.

SDG, füzenin atıldığı yerin Uluslararası Koalisyon güçleri tarafından tespit edilmesinden sonra bu noktaya baskın düzenledi. Şeddadi kentine 2 km uzaklıkta yer alan Ümm Zerr köyünde yer alan noktada kullanılan füze rampaları ele geçirildi. Ancak saldırıyı gerçekleştirenler bulunamadı.

Eş-Şeddadi üssünün hedef alındığı günün akşamı Uluslararası Koalisyon güçleri, İran yanlısı milislere bağlı bir hücrenin Deyrzor’un doğu kırsalındaki El-Ömer sahası üssü civarında olduğunu tespit etti. Bu hücre, Şeddadi üssüne düzenlenen saldırı ile eşzamanlı olarak El-Ömer üssüne saldırı düzenlemek amacıyla İran yapımı 107 mm Katyuşa roket rampasını kurmaya hazırlanıyordu.

Son zamanlardaki gerginliğin Haseke’deki Ulusal Savunma Kuvvetleri üyelerinden oluşan hücreler veya para karşılığında saldırı düzenleyen Esed rejimi yanlısı kişiler eliyle gerçekleştiği görülüyor. Bununla birlikte Ulusal Savunma Kuvvetleri Kamışlı çevresinde yeniden konuşlandığı için 24 Nisan’dan sonra faaliyetleri ve finansmanı azaldı.

Bu durum, İran’ın Fırat’ın doğusunda Uluslararası Koalisyon ve Amerikan kuvvetlerinin konuşlandığı bölgelerde operasyon yapabildiği anlamına geliyor. Ancak İran, hâlâ bölgeye silah, özellikle de füze gönderemiyor.

Bununla birlikte İran’ın başlattığı gerginlik, hücreler aracılığıyla düzenlediği saldırılarla sınırlı değil. Buna ek olarak, 5 Ocak 2022’de kendisine bağlı milislerin El-Ömer sahasındaki Uluslararası Koalisyon üssüne 8 roketle hava saldırısı düzenlemesi gibi doğrudan askeri saldırılar da düzenliyor.

2. ABD güçlerinin verdiği karşılık

4 Ocak 2022’de Uluslararası Koalisyon güçlerine ait insansız hava araçları Deyrzor’un doğu kırsalındaki El-Kuriya ve Al-Aşara bölgelerine konuşlandırılan İranlı milislere ait füze rampalarını imha etti.

Bir gün sonra Amerikan kuvvetleri, İranlı milislerin El-Ömer üssünü hedef almasından sonra onlara ait askeri noktaları bombaladı. 6 Ocak’ta da Uluslararası Koalisyonuna ait ağır topçular, El-Meyadin yakınlarında Irak Hizbullahı’na bağlı tugaylara ait askeri noktalar ile Hatla ve El-Hüseyniye köyleri çevresindeki Devrim Muhafızlarına topçu saldırısı düzenledi. Saldırıda birkaç füze rampası yok edildi ve can kaybı ile maddi hasar meydana geldi.

Amerikan kuvvetlerinin, Fırat’ın batısındaki İran milislerinin saldırılarından kaynaklanabilecek tehditlere karşılık vermeye daha hazır olduğu görülüyor. Ayrıca geçmişte olduğundan daha sık olabilecek yakın tehdit veya doğrudan saldırılara sessiz kalmıyor veya yanıt verme hakkını saklı tutmuyor.

Ancak ABD güçlerinin verdiği bu tepki sadece düzenlenen saldırılara karşılık vermekle sınırlı. ABD, Fırat’ın doğusunda İranlı milislerin gerçekleştirdiği açık güvenlik sızıntılarının olduğu bir ortamda artan tehdit karşısında güvenlik veya önleyici askeri operasyonlar açısından net bir strateji veya formüle sahip değil. Uluslararası Koalisyonun askeri

devriyeler ve insansız hava araçları üzerinden üslerinin yakınlarını veya Suriye Demokratik Güçleri tarafından kontrol edilen diğer bölgeleri sürekli olarak gözetlemesine rağmen İnanlı milisler bölgeye sızabiliyor.

3. İki Taraf Arasındaki Gerginliğin Sebepleri ve Anlamları

1. İnan milisleri tarafından başlatılan gerginliğin sebepleri ve anlamları:

İnan milislerin Suriye’de ABD güçlerine ve menfaatlerine yönelik saldırılarının Kudüs Gücü komutanı Kasım Süleymani'nin öldürülmesinin birinci yıldönümüyle eşzamanlı olarak gerçekleşmesi, İnan'ın hala Suriye'deki askeri varlığını sürdürmeye kararlı ve bu varlığı korumak için gerekli koşulları oluşturmak adına askeri seçeneği kullanmaya tamamen hazır olduğu anlamına geliyor.

İnanlı milisler ABD’ye, askeri varlığının maliyetini artırarak bunun Afganistan'da olduğu gibi yeniden konuşlanma ve ardından ABD’nin geri çekilmeye kadar gitmesi umuduyla Amerikan kuvvetleriyle angajman kurallarında bir değişiklik meydana getirmek istiyor.

Türkiye ve Suriye muhalefetinin Ekim 2019’da başlattığı Barış Pınarı Harekatı ile birlikte Rus kuvvetlerinin, ABD güçlerinin Fırat'ın doğusunda çekildiği geniş alanlara yerleşmesi gibi ABD güçlerinin yeniden konuşlanması durumunda İnanlı milisler nüfuz alanlarını genişletme fırsatına sahip olabilir.

İnan'ın Suriye'de ABD güçlerinin çıkarlarına yönelik askeri yöntemleri kullanabilmesi, önümüzdeki dönemde Haseke ilindeki güvenlik çemberinde daha fazla silah altına alma veya milislerinin görevlerinin yeniden düzenlenmesine odaklanacağı anlamına geliyor. Ayrıca güvenlik faaliyetlerini güçlendirmeye daha uyumlu bir ortam sağlamasından dolayı uzlaşma operasyonlarının başarısı için daha fazla destek verecektir.

Aslında saldırılardaki maddi ve beşeri kayıp göz ardı edilemez. Ancak İnan bilinçli bir şekilde öldürücü saldırılar düzenlemiyor. Çünkü gerilimden çatışmaya kaymak istemiyor.

2. ABD Kuvvetleri Tarafından Başlatılan Gerginliğin Sebepleri ve Anlamları

Teorik olarak ABD kuvvetleri daha saldırgan davranışlarda bulunma konusunda kendilerine güvenmedikleri için Suriye'deki İnanlı milislerin askeri ve güvenlik faaliyetlerini engellemeye çalışacaktır. Aksi takdirde ABD'nin askeri gücünün bölgedeki imajı sarsılacaktır.

Gerçekten de ABD kuvvetlerinin İnanlı milislerin ateş kaynaklarına verdiği doğrudan ve hızlı karşılık, Suriye ve Irak'ta angajman kurallarını yeniden tanımlama, Uluslararası Koalisyonun güçleri ve üslerini hedef alan saldırıların tırmanmasına son verme girişimini yansıtır.

Uluslararası Koalisyonun çabaları hala izleme, baskın ve ateş kaynaklarına müdahale ile sınırlı olsa da ABD'nin, İnan'ın Suriye'deki tehditlerine karşı net bir planın olmadığına farkına varması,¹ İnanlı milislerle ilişkilerde yeni bir aşamanın başlayabileceği anlamına geliyor.

4. İki taraf arasındaki gerginlik nereye gidecek?

Uluslararası Koalisyon yönetimi, Suriye'deki üslerine yönelik saldırılardan sonra, güçlerini ve üslerini olası tehditlerden koruyacaklarını vurguladı.² Teorik olarak bunun uygulanması gerilimi düşürecektir. Ancak diğer taraftan saldırılar da devam edebilir.

ABD kuvvetleri, yüksek ihtimalle Fırat'ın doğusundaki veya batısındaki İnanlı milislerin faaliyetlerinin muhtemel tehditlerini ve saldırı kaynaklarını hedef almaya devam edecektir. Fakat bu, gerginliğin çatışmaya kaymasından ziyade angajman kurallarının yeniden tanımlanması anlamına gelmektedir.

İnanlı milisler de Uluslararası Koalisyon tarafından sürekli olarak uygulanması beklenen izleme, kontrol ve hedefleme operasyonlarından kaçınmak için tespit edilen bölgelerden çekilmek ve yeniden konuşlanmak zorunda kalabilir. Bununla birlikte AB ve İsrail, 2021'in sonunda iki taraf arasındaki deneyime dayanarak daha fazla koordinasyon içine girebilir.

¹ "Biden yönetiminin İnan'ın Suriye'deki tehditlerine karşı net bir planı yok." 11.01.2022, Şarku'l Avsat, [link](#)

² "Koalisyon kötü niyetli tarafların saldırılarını kınıyor ve Yeşil Bölge saldırısına yanıt verileceğini belirtiyor." 05.01.2022, el-Hurra TV, [link](#)

Ayrıca Fırat'ın doğusunda Uluslararası Koalisyon'un hava desteği ile Suriye Demokratik Güçleri'nin İran'a bağlı hücreleri takip etmek amacıyla askeri operasyonlar düzenlemesi bekleniyor. Bu operasyonlar, 2020-2021 yılları arasında yürütülen ve DAEŞ'in bölgedeki faaliyetlerini fiilen baltalayan terörle mücadele operasyonları gibi olacaktır.

Bundan dolayı İranlı milisler Suriye'deki ABD güçlerine karşı gerginliğin boyutunu ve seviyesini yeniden gözden geçirecektir.

Ancak İranlı milisler, gerilimi düşürmeye başvursalar bile bu düşüş, risk ölçeği beklenen kazanımlarla karşılaştırılıp yeniden ölçülene kadar sürecektir. Ayrıca milis güçlerinin zayıflaması veya gerilemesi, Rusya tarafından genellikle kendi gücünü artırmak ve bölgeye yerleşmek için kullanılacaktır.

Özet:

Suriye'de ABD güçleri ile İranlı milisler arasındaki gerilimin artması, ABD kuvvetlerinin Afganistan'dan çekilmesi, Irak'tan çekilme tarihinin 31 Aralık 2021'de sona ermesi ve Viyana'daki nükleer müzakerelerin sekizinci turunun durmasıyla aynı zamana denk geliyor.

İran, Batı ile nükleer müzakerelerde Irak'taki gerilimi uzun bir süre baskı aracı olarak kullandı. Bunu Suriye'de de tekrarlaması uzak görülüyor. Ancak İran'ın önceliği ABD'nin çekilme tarihini belirlemesi veya güçlerinin miktarını küçültmesini sağlama ümidiyle ABD kuvvetleri üzerindeki maliyeti artırmaktır.

Buna karşılık ABD, yerel veya bölgesel müttefikleriyle kendi çıkarlarını garanti altına almadığı sürece İran'ın bu baskısına karşılık vermeyecektir. Bu ise daha fazla vakte ihtiyaç duymak demektir. İran bu süreci Suriye'de sahada daha fazla baskı kurmak için kullanabilir.

جسور

جسور للدراسات

Jusoor Araştırma Merkezi

📍 Mall of Istanbul - Ofis Plaza
2nd Kat, Ofis#3-Bařakřehir
İSTANBUL / TÜRKİYE

☎ + 90 555 056 06 66

🐦 /jusoorstudies

f /jusoorstudies

📍 /jusoorstudies

✉ info@jusoor.co

🌐 www.jusoor.co